అరణ్యపర్వము - జ్ఞానప్రదము

విఘ్నేశ్వరధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాసధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీన్ద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీ కృష్ణధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకౌశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాసధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్ధం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేన్ద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః, పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా, ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽభివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం, సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి, యథాశక్తి, చతురశీతితమోధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా సోమలోకం వ్రజేద్ ధ్రువమ్ ।
తత్ర చిహ్నం మహద్ రాజన్ అద్యాపి సుమహద్ భృశమ్ ॥ ॥84-88॥

కపిలాయాః సవత్సాయాః చరంత్యాః పర్వతే కృతమ్ ।
సవత్సాయాః పదాని స్మ దృశ్యంతేఽద్యాపి భారత ॥ ॥84-89॥

తేషూపస్పృశ్య రాజేంద్ర పదేషు నృపసత్తమ ।
యత్ కించిదశుభం కర్మ తత్ ప్రణశ్యతి భారత ॥ ॥84-90॥

తతో గృధ్రవటం గచ్ఛేత్ స్థానం దేవస్య ధీమతః ।
స్నాయీత భస్మనా తత్ర అభిగమ్య వృషధ్వజమ్ ॥ ॥84-91॥

బ్రాహ్మణేన భవేచ్ఛీర్ణం వ్రతం ద్వాదశవార్షికమ్ ।
ఇతరేషాం తు వర్ణానాం సర్వపాపం ప్రణశ్యతి ॥ ॥84-92॥

ఉద్యంతం చ తతో గచ్ఛేత్ పర్వతం గీతనాదితమ్ ।
సావిత్ర్యాస్తు పదం తత్ర దృశ్యతే భరతర్షభ ॥ ॥84-93॥

తత్ర సంధ్యాముపాసీత బ్రాహ్మణః సంశితవ్రతః ।
తేన హ్యుపాస్తా భవతి సంధ్యా ద్వాదశవార్షికీ ॥ ॥84-94॥

యోనిద్వారం చ తత్రైవ విశ్రుతం భరతర్షభ ।
తత్రాభిగమ్య ముచ్యేత పురుషో యోనిసంకటాత్ ॥ ॥84-95॥

కృష్ణశుక్లావుభౌ పక్షౌ గయాయాం యో వసేన్నరః ।
పునాత్యాసప్తమం రాజన్ కులం నాస్త్యత్ర సంశయః ॥ ॥84-96॥

ఏష్టవ్యా బహవః పుత్రా యద్యేకోఽపి గయాం వ్రజేత్ ।
యజేత వాశ్వమేధేన నీలం వా వృషముత్సృజేత్ ॥ ॥84-97॥

తతః ఫల్గుం వ్రజేద్ రాజన్ తీర్థసేవీ నరాధిప ।
అశ్వమేధమవాప్నోతి సిద్ధిం చ మహతీం వ్రజేత్ ॥ ॥84-98॥

తతో గచ్ఛేత రాజేంద్ర ధర్మప్రస్థం సమాహితః ।
తత్ర ధర్మో మహారాజ నిత్యమాస్తే యుధిష్ఠిర ॥ ॥84-99॥

తత్ర కూపోదకం కృత్వా తేన స్నాతః శుచిస్తథా ।
పితౄన్ దేవాంస్తు సంతర్ప్య ముక్తపాపో దివం వ్రజేత్ ॥॥84-100॥

మతంగస్యాశ్రమస్తత్ర మహర్షేర్భావితాత్మనః ।
తం ప్రవిశ్యాశ్రమం శ్రీమత్ శ్రమశోకవినాశనమ్ ॥ ॥84-101॥

గవామయనయజ్ఞస్య ఫలం ప్రాప్నోతి మానవః ।
ధర్మం తత్రాభిసంస్పృశ్య వాజిమేధమవాప్నుయాత్ ॥ ॥84-102॥

తతో గచ్ఛేత రాజేంద్ర బ్రహ్మస్థానమనుత్తమమ్ ।
తత్రాభిగమ్య రాజేంద్ర బ్రహ్మాణం పురుషర్షభ । ॥84-103॥

రాజసూయాశ్వమేధాభ్యాం ఫలం విందతి మానవః ।
తతో రాజగృహం గచ్ఛేత్ తీర్థసేవీ నరాధిప ॥ ॥84-104॥

ఉపస్పృశ్య తతస్తత్ర కక్షీవానివ మోదతే ।
యక్షిణ్యా నైత్యకం తత్ర ప్రాశ్నీత పురుషః శుచిః ॥ ॥84-105॥

యక్షిణ్యాస్తు ప్రసాదేన ముచ్యతే బ్రహ్మహత్యయా ।
మణినాగం తతో గత్వా గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ ॥84-106॥

తైర్థికం భుంజతే యస్తు మణినాగస్య భారత ।
దష్టస్యాశీవిషేణాపి న తస్య క్రమతే విషమ్ ॥ ॥84-107॥

తత్రోష్య రజనీమేకాం గోసహస్రఫలం లభేత్ ।
తతో గచ్ఛేత బ్రహ్మర్షేః గౌతమస్య వనం ప్రియమ్ ॥ ॥84-108॥

అహల్యాయా హ్రదే స్నాత్వా వ్రజేత పరమాం గతిమ్ ।
అభిగమ్యాశ్రమం రాజన్ విందతే శ్రియమాత్మనః ॥ ॥84-109॥

తత్రోదపానం ధర్మజ్ఞ త్రిషు లోకేషు విశ్రుతమ్ ।
తత్రాభిషేకం కృత్వా తు వాజిమేధమవాప్నుయాత్ ॥ ॥84-110॥

జనకస్య తు రాజర్షేః కూపస్త్రిదశపూజితః ।
తత్రాభిషేకం కృత్వా తు విష్ణులోకమవాప్నుయాత్ ॥ ॥84-111॥

తతో వినశనం గచ్ఛేత్ సర్వపాపప్రమోచనమ్ ।
వాజపేయమవాప్నోతి సోమలోకం చ గచ్ఛతి ॥ ॥84-112॥

గండకీం తు సమాసాద్య సర్వతీర్థజలోద్భవామ్ ।
వాజపేయమవాప్నోతి సూర్యలోకం చ గచ్ఛతి ॥ ॥84-113॥

తతో విశల్యామాసాద్య నదీం త్రైలోక్యవిశ్రుతామ్ ।
అగ్నిష్టోమమవాప్నోతి స్వర్గలోకం చ గచ్ఛతి ॥ ॥84-114॥

తతోఽధివంగం ధర్మజ్ఞ సమావిశ్య తపోవనమ్ ।
గుహ్యకేషు మహారాజ మోదతే నాత్ర సంశయః ॥ ॥84-115॥

కంపనాం తు సమాసద్య నదీం సిద్ధనిషేవితామ్ ।
పుండరీకమవాప్నోతి స్వర్గలోకం చ గచ్ఛతి ॥ ॥84-116॥

అథ మాహేశ్వరీం ధారాం సమాసాద్య ధరాధిప ।
అశ్వమేధమవాప్నోతి కులం చైవ సముద్ధరేత్ ॥ ॥84-117॥

దివౌకసాం పుష్కరిణీం సమాసాద్య నరాధిప ।
న దుర్గతిమవాప్నోతి వాజిమేధం చ విందతి ॥ ॥84-118॥

అథ సోమపదం గచ్ఛేద్ బ్రహ్మచారీ సమాహితః ।
మాహేశ్వరపదే స్నాత్వా వాజిమేధఫలం లభేత్ ॥ ॥84-119॥

తత్ర కోటిస్తు తీర్థానాం విశ్రుతా భరతర్షభ ।
కూర్మరూపేణ రాజేంద్ర హ్యసురేణ దురాత్మనా ॥ ॥84-120॥

మ్రియమాణా హృతా రాజన్ విష్ణునా ప్రభవిష్ణునా ।
తత్రాభిషేకం కుర్వీత తీర్థకోట్యాం యుధిష్ఠిర ॥ ॥84-121॥

పుండరీకమవాప్నోతి విష్ణులోకం చ గచ్ఛతి ।
తతో గచ్ఛేత రాజేంద్ర స్థానం నారాయణస్య చ ॥ ॥84-122॥

సదా సన్నిహితో యత్ర విష్ణుర్వసతి భారత ।
యత్ర బ్రహ్మాదయో దేవాః ఋషయశ్చ తపోధనాః ॥ ॥84-123॥

ఆదిత్యా వసవో రుద్రాః జనార్దనముపాసతే ।
శాలగ్రామ ఇతి ఖ్యాతః విష్ణురద్భుతకర్మకః ॥ ॥84-124॥

అభిగమ్య త్రిలోకేశం వరదం విష్ణుమవ్యయం ।
అశ్వమేధమవాప్నోతి విష్ణులోకం చ గచ్ఛతి ॥ ॥84-125॥

తత్రోదపానం ధర్మజ్ఞ సర్వపాపప్రమోచనమ్ ।
సముద్రాస్తత్ర చత్వారః కూపే సంనిహితాః సదా ॥ ॥84-126॥

తత్రోపస్పృశ్య రాజేంద్ర న దుర్గతిమవాప్నుయాత్ ।
అభిగమ్య మహాదేవం వరదం రుద్రమవ్యయమ్ ॥ ॥84-127॥

విరాజతి యథా సోమో మేఘైర్ముక్తో నరాధిప ।
జాతిస్మరముపస్పృశ్య శుచిః ప్రయతమానసః ॥ ॥84-128॥

జాతిస్మరత్వమాప్నోతి స్నాత్వా తత్ర న సంశయః ।
మాహేశ్వరపురం గత్వా అర్చయిత్వా వృషధ్వజమ్ ॥ ॥84-129॥

ఈప్సితాన్ లభతే కామాన్ ఉపవాసాన్న సంశయః ।
తతస్తు వామనం గత్వా సర్వపాపప్రమోచనమ్ ॥ ॥84-130॥

అభిగమ్య హరిం దేవం న దుర్గతిమవాప్నుయాత్ ।
కుశికస్యాశ్రమం గచ్ఛేత్ సర్వపాపప్రమోచనమ్ ॥ ॥84-131॥

కౌశికీం తత్ర గచ్ఛేత మహాపాపప్రణాశినీమ్ ।
రాజసూయస్య యజ్ఞస్య ఫలం ప్రాప్నోతి మానవః ॥ ॥84-132॥

తతో గచ్ఛేత రాజేంద్ర చంపకారణ్యముత్తమమ్ ।
తత్రోష్య రజనీమేకాం గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ ॥84-133॥

అథ జేష్ఠిలమాసాద్య తీర్థం పరమదుర్లభమ్ ।
తత్రోష్య రజనీమేకాం గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ ॥84-134॥

తత్ర విశ్వేశ్వరం దృష్ట్వా దేవ్యా సహ మహాద్యుతిమ్ ।
మిత్రావరుణయోర్లోకాన్ ఆప్నోతి పురుషర్షభ ॥ ॥84-135॥

త్రిరాత్రోపోషితస్తత్ర అగ్నిష్టోమఫలం లభేత్।
కన్యాసంవేద్యమాసాద్య నియతో నియతాశనః ॥ ॥84-136॥

మనోః ప్రజాపతేర్లోకాన్ ఆప్నోతి పురుషర్షభ ।
కన్యాయాం యే ప్రయచ్ఛంతి దానమణ్వపి భారత । ॥84-137॥

తదక్షయ్యమితి ప్రాహుః ఋషయః సంశితవ్రతాః ।
నిశ్చీరాం చ సమాసాద్య త్రిషులోకేషు విశ్రుతామ్ ॥ ॥84-138॥

అశ్వమేధమవాప్నోతి విష్ణులోకం చ గచ్ఛతి ।
యేతు దానం ప్రయచ్ఛంతి నిర్వీరాసంగమే నరాః॥ ॥84-139॥

తే యాంతి నరశార్దూల శక్రలోకమనామయమ్ ।
తత్రాశ్రమో వసిష్ఠస్య త్రిషు లోకేషు విశ్రుతః ॥ ॥84-140॥

తత్రాభిషేకం కుర్వాణః వాజపేయమవాప్నుయాత్ ।
దేవకూటం సమాసాద్య బ్రహ్మర్షిగణసేవితమ్ ॥ ॥84-141॥

అశ్వమేధమవాప్నోతి కులం చైవ సముద్ధరేత్।
తతో గచ్ఛేత రాజేంద్ర కౌశికస్య మునేర్హ్రదమ్ ॥ ॥84-142॥

యత్ర సిద్ధిం పరాం ప్రాప్తో విశ్వామిత్రోఽథ కౌశికః ।
తత్ర మాసం వసేద్ వీర కౌశిక్యాం భరతర్షభ ॥ ॥84-143॥

అశ్వమేధస్య యత్ పుణ్యం తన్మాసేనాధిగచ్ఛతి ।
సర్వతీర్థవరే చైవ యో వసేత మహాహ్రదే । ॥84-144॥

న దుర్గతిమవాప్నోతి విందేద్ బహు సువర్ణకమ్ ।
కుమారమభిగమ్యాథ వీరాశ్రమనివాసినమ్ ॥ ॥84-145॥

అశ్వమేధమవాప్నోతి నరో నాస్త్యత్ర సంశయః ।
అగ్నిధారాం సమాసాద్య త్రిషు లోకేషు విశ్రుతామ్ ॥ ॥84-146॥

తత్రాభిషేకం కుర్వాణః హ్యగ్నిష్టోమమవాప్నుయాత్ ।
అభిగమ్య మహాదేవం వరదం విష్ణుమవ్యయమ్ ॥ ॥84-147॥

పితామహసరో గత్వా శైలరాజసమీపతః ।
తత్రాభిషేకం కుర్వాణః హ్యగ్నిష్టోమమవాప్నుయాత్ ॥ ॥84-148॥

పితామహస్య సరసః ప్రస్రుతా లోకపావనీ ।
కుమారధారా తత్రైవ త్రిషు లోకేషు విశ్రుతా ॥ ॥84-149॥

యత్ర స్నాత్వా కృతార్థోఽస్మీత్యాత్మానమవగచ్ఛతి ।
షష్ఠకాలోపవాసేన ముచ్యతే బ్రహ్మహత్యయా ॥ ॥84-150॥

తతో గచ్ఛేత ధర్మజ్ఞ తీర్థసేవనతత్పరః ।
శిఖరం వై మహాదేవ్యాః గౌర్యాస్త్రైలోక్యవిశ్రుతమ్ ॥ ॥84-151॥

సమారుహ్య నరశ్రేష్ఠస్తనకుండేషు సంవిశేత్ ।
స్తనకుండముపస్పృశ్య వాజపేయఫలం లభేత్ ॥ ॥84-152॥

తత్రాభిషేకం కుర్వాణః పితృదేవార్చనే రతః ।
హయమేధమవాప్నోతి శక్రలోకం చ గచ్ఛతి ॥ ॥84-153॥

తామ్రారుణం సమాసాద్య బ్రహ్మచారీ సమాహితః ।
అశ్వమేధమవాప్నోతి బ్రహ్మలోకం చ గచ్ఛతి ॥ ॥84-154॥

నందిన్యాం చ సమాసాద్య కూపం దేవనిషేవితమ్ ।
నరమేధస్య యత్ పుణ్యం తదాప్నోతి నరాధిప ॥ ॥84-155॥

కాలికాసంగమే స్నాత్వా కౌశిక్యరుణయోర్గతః ।
త్రిరాత్రోపోషితో రాజన్ సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ॥84-156॥

ఉర్వశీతీర్థమాసాద్య తతః సోమాశ్రమం బుధః ।
కుంభకర్ణాశ్రమం గత్వా పూజ్యతే భువిమానవః ॥ ॥84-157॥

కోకాముఖముపస్పృశ్య బ్రహ్మచారీ యతవ్రతః ।
జాతిస్మరత్వమాప్నోతి దృష్టమేతత్ పురాతనైః ॥ ॥84-158॥

ప్రాజ్ఞదీం చ సమాసాద్య కృతాత్మా భవతి ద్విజః ।
సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా శక్రలోకం చ గచ్ఛతి ॥ ॥84-159॥

ఋషభద్వీపమాసాద్య మేధ్యం క్రౌంచనిషూదనమ్ ।
సరస్వత్యాముపస్పృశ్య విమానస్థో విరాజతే ॥ ॥84-160॥

ఔద్దాలకం మహారాజ తీర్థం మునినిషేవితమ్ ।
తత్రాభిషేకం కృత్వా వై సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ॥84-161॥

ధర్మతీర్థం సమాసాద్య పుణ్యం బ్రహ్మర్షిసేవితమ్ ।
వాజపేయమవాప్నోతి విమానస్థశ్చ పూజ్యతే ॥ ॥84-162॥

ఇతి శ్రీమన్మహాభారతే వనపర్వాంతర్గత తీర్థయాత్రాపర్వణి
పులస్త్యతీర్థయాత్రాయాం చతురశీతితమోఽధ్యాయః ॥84॥

అథ క్షమాప్రార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయన్తాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రియఃకాన్తాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥